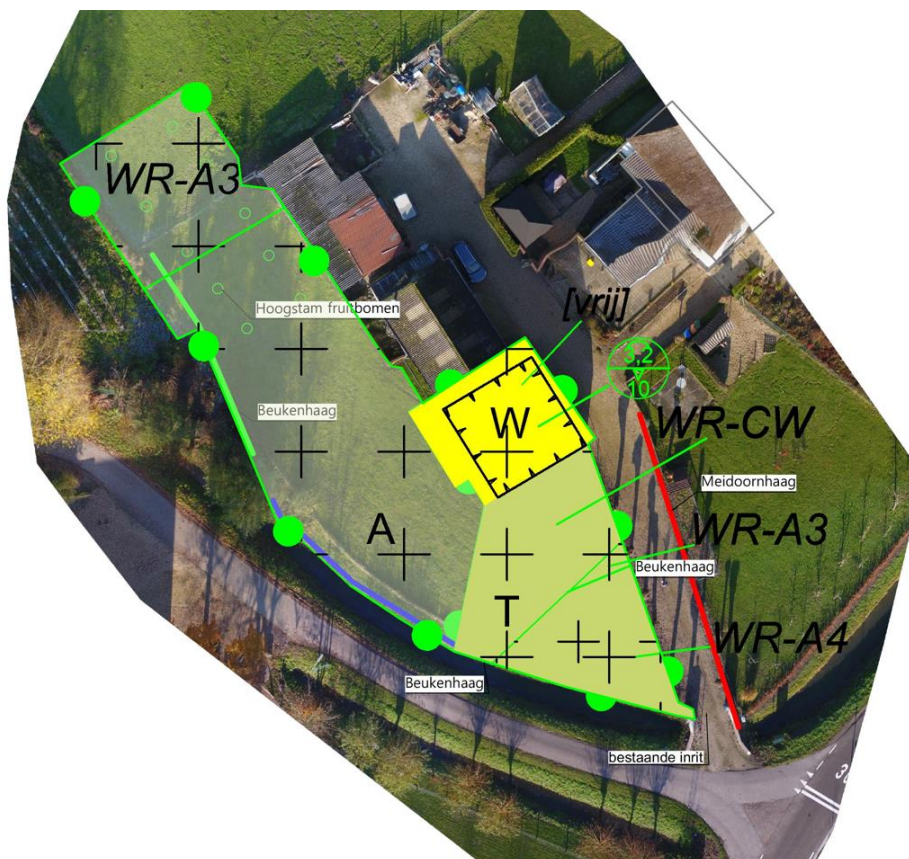

Locatiespecifiek onderzoek spuitzonering Meerstraat naast nummer 11 Puiflijk

Oktober 2023.

Inhoud

1. **Inleiding**
 - 1.1 Aanleiding rapportage
 - 1.2 Doel van de rapportage
2. **Het plan/initiatief**
 - 2.1 Aanleiding en doel
 - 2.2 Ligging en begrenzing plangebied
 - 2.3 Het geldende bestemmingsplan
 - 2.4 Beoogde situatie
 - 2.4.1 Bebouwing en tuin
 - 2.4.2 Landschappelijke inpassing
 - 2.5 Kadastraal perceel 4412
 - 2.6 Procedurele situatie
3. **Afwegingskader**
 - 3.1 Algemeen
 - 3.2 Spuitvrije zones
 - 3.3 Blootstellingrisico's
 - 3.4 Wat is een veilige afstand
 - 3.5 Factoren voor maatwerk
4. **Locatiespecifieke situatie plangebied**
 - 4.1 Planologische beperkingen
 - 4.2 Nieuwe planologische ontwikkelingen
 - 4.3 Beperkingen door het omgevingsmilieu
 - 4.4 Beperkingen toepassing gewasbeschermingsmiddelen
 - 4.5 Driftreducerende locatiespecifieke omstandigheden
 - 4.5.1 Coniferen haag perceel 4412
 - 4.5.2 Landschappelijke inpassing nieuwe planlocatie
 - 4.5.3 Heersende windrichting
5. **Beoordeling locatiespecifieke blootstellingrisico's en gezondheidseffecten**
 - 5.5.1 Risico's en effecten op basis van locatiespecifieke planologische situatie
 - 5.5.2 Risico's en effecten op basis van het locatiespecifieke omgevingsmilieu
 - 5.5.3 Risico's en effecten op basis van locatiespecifieke zorgplicht Wgb
 - 5.5.4 Risico's en effecten door driftreducerende locatiespecifieke omstandigheden
6. **Samenvatting en eindconclusie**
 - 6.1 Samenvatting
 - 6.2 Eindconclusie

1. Inleiding

1.1 Aanleiding rapportage

De initiatiefnemer heeft het voornemen om binnen en in aansluiting op zijn woonperceel (kadastraal bekend als perceel 6227) een eengezinswoning met bijbehorende tuin voor zijn dochter te realiseren.

Om het plan in planologisch-juridisch opzicht mogelijk te maken, moet worden aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

In de nabijheid van de planlocatie ligt één agrarisch perceel (kadastraal bekend als perceel 4412) waar open teelt met het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen plaatsvindt en waar dit volgens de geldende agrarische bestemming ook is toegestaan. De spuitzonering van dit perceel kan vanwege het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen een rol spelen.

1.2 Doel van de rapportage

In deze rapportage wordt onderzocht of op de beoogde nieuwe locatie risico's zijn voor de gezondheid. Dit vanwege eventuele blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via drift van het betreffende agrarische perceel 4412. Tevens is onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling leidt tot een belemmering van de agrarische bedrijfsvoering op het perceel 4412.

2. Het plan/initiatief

2.1 Aanleiding en doel

De aanleiding voor het opstellen van het bestemmingsplan is een particulier initiatief voor de bouw van een eengezinswoning op het (voormalige boeren-)erf van de (boeren-)woning Meerstraat 11 te Puiflijk. Daartoe is een bestaande schuur op het woonerf gesloopt en wordt deze vervangen door een woning met een vergelijkbare karakteristiek.

De locatie van het nieuwe plangebied heeft al grotendeels een woonbestemming, omdat de nieuwe woning nagenoeg geheel valt binnen de bestaande woonbestemming van het perceel Meerstraat 11 in het geldende bestemmingsplan "Stedelijk gebied (4^e periodieke herziening)". Een gedeelte van het naastgelegen agrarische perceel (weide) van de initiatiefnemer wordt nieuw tot bij de woning behorende tuin bestemd.

2.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied is gelegen aan de rand van de kern Puiflijk op de grens van de dorpsbebouwing en het buitengebied. De planlocatie grenst aan de noordzijde aan het erf met de bijbehorende bouwwerken (waaronder een mantelzorgwoning¹) van het woonperceel Meerstraat 11. Aan de westzijde en de zuidzijde grenst de planlocatie aan de openbare weg Meerstraat. Aan de oostzijde liggen de woning en het erf van Meerstraat 11. In de onderstaande figuur is de globale ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven (geel omlijnd) en het agrarische perceel 4412.

¹ B&W van Druten d.d.23 april 2021, nummer 022588684

Figuur 1a: Situatie planlocatie (globaal geel omlijnd) en perceel 4412 (luchtfoto)

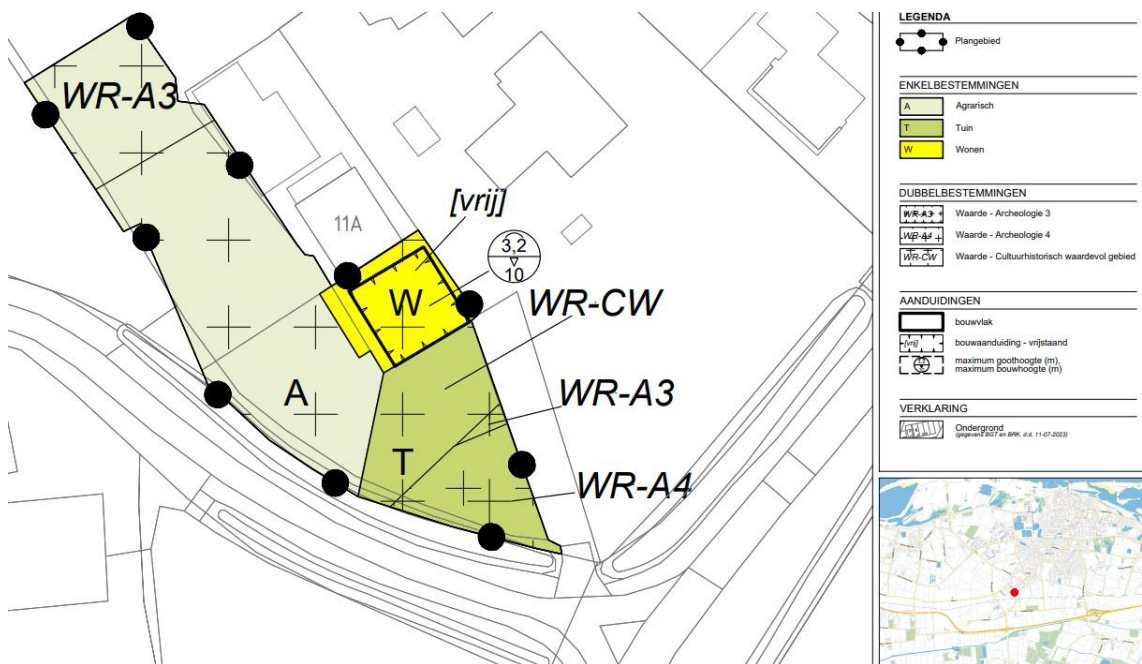
Figuur 1b: Huidige situatie plangebied (schuur gesloopt) vanaf Meerstraat

2.3 Het geldende bestemmingsplan

De planlocatie valt binnen de begrenzing van het geldende bestemmingsplan “Stedelijk Gebied (4^e periodieke herziening)”, vastgesteld op 30 januari 2020 door de gemeenteraad van Druten. In dit geldende bestemmingsplan “Stedelijk Gebied (4^e periodieke herziening)” heeft de nieuwe woning reeds grotendeels (circa 90%) de bestemming “Wonen” omdat de locatie van de voormalige schuur al volledig binnen de woonbestemming (met erf) van het woonperceel Meerstraat 11 lag (zie Figuur 2). De schuur vormde een bijbehorend bouwwerk op het erf bij de woning Meerstraat 11.

De beoogde voortuin bij de nieuwe woning heeft de bestemming “Agrarisch”. Binnen deze

bestemming is het gebruik als voortuin bij een burgerwoning niet toegestaan.

Figuur 2 Verbeelding vigerend bestemmingsplan (aangeduid nieuwe plancontour)

2.4 Beoogde situatie

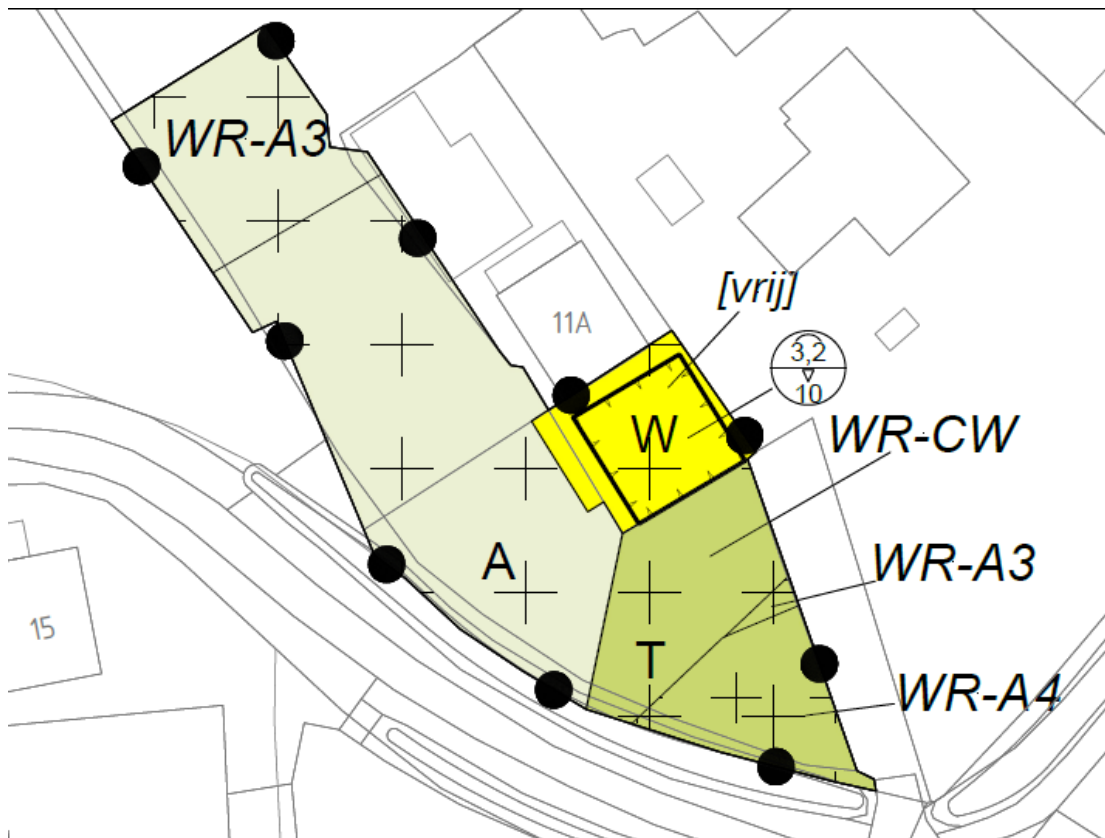
Het project op het erf van de woning aan de Meerstraat 11 te Puiflijk heeft betrekking op de bouw van één woning. Deze woning zal gerealiseerd worden ter vervanging van de karakteristieke schuur op het perceel². De bouwkundige staat van de oude schuur was zodanig dat verbouwing tot nieuwe woning niet mogelijk is.

2.4.1 Bebouwing en tuin

De nieuwe woning zal op de plek van de oude schuur worden gerealiseerd met gebruikmaking van de bouwmassa en karakteristieke architectuur van de oude schuur. Op deze wijze wordt het behoud van de compacte bebouwing op het voormalige boerenerf verzekerd en blijft de overgang van het stedelijke gebied met reguliere woningen naar het landelijke gebied met agrarische bebouwing herkenbaar. Om op de plattegrond van de oude schuur toch een levensloop bestendige woning mogelijk te maken is het nodig om aan de westzijde van het bouwvlak een kleine aan- of uitbouw mogelijk te maken in de vorm van een bijbehorend bouwwerk. Daartoe wordt de woonbestemming enigszins in westelijke richting uitgebreid door op 3 meter achter de voorgevel van de nieuwe woning een verbreding van het bestemmingsvlak te projecteren tot 3 meter uit de zijgevel van de woning.

Een gedeelte van de aanpalende weide, gelegen tussen de bestaande woonbestemming en de openbare weg Meerstraat krijgt in het nieuwe bestemmingsplan de bestemming Tuin en zal als voortuin in gebruik worden genomen. Zie onderstaande figuur.

² Bij beschikking van 11 augustus 2021 is de sloopmelding voor de schuur door de gemeente Druten geaccepteerd; de schuur is inmiddels gesloopt.

Figuur 3: Beoogde situatie bebouwing en tuin

2.4.2 Landschappelijke inpassing

Het woonperceel Meerstraat 11 is gelegen in het karakteristieke landschapstype Waaloeverwal. Ter behoud van dit landschapstype en voor een goede inpassing van de nieuwe planlocatie in dit landschapstype verplicht het nieuwe bestemmingsplan dat de planlocatie landschappelijk wordt ingepast door

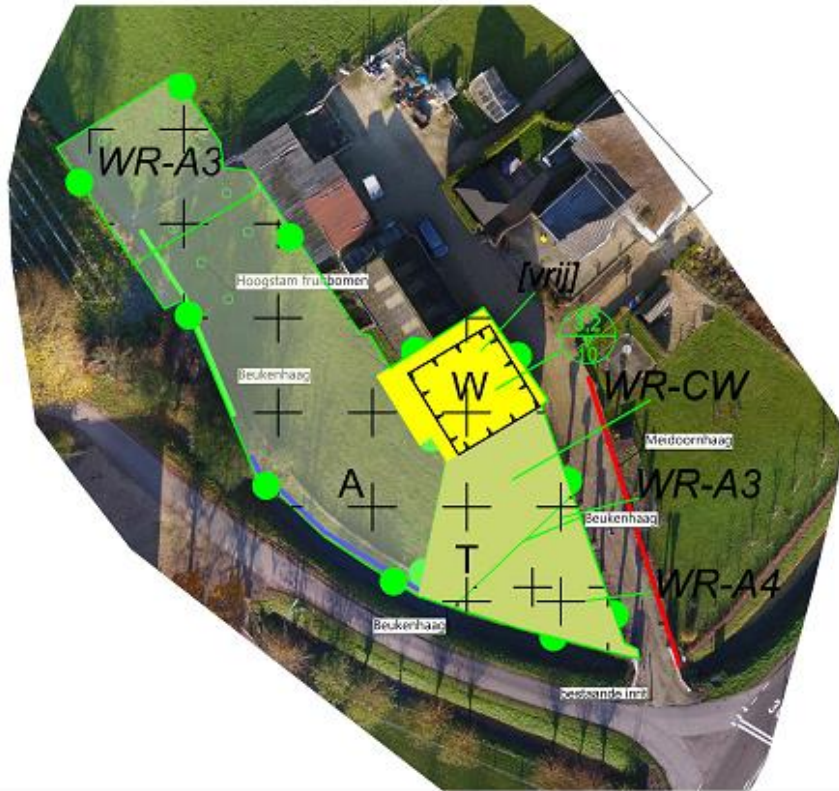
- haagbeuken aan te leggen rond de voortuin
- de parkeerplaatsen naast de woning met een haagbeuk aan het zicht te onttrekken
- haagbeuken aan te leggen op de perceelsgrens met het agrarisch perceel 4412
- achter op het agrarisch perceel naast de bebouwing een hoogstamboomgaard aan te planten met streekeigen bomen.

Een en ander zoals opgenomen in planregel 5.5.2 van het nieuwe bestemmingsplan. Zie onderstaande figuur.

5.5.2 Voorwaardelijke verplichting

Het gebruik van de woning moet als strijdig met dit bestemmingsplan worden aangemerkt als niet binnen 1 jaar na het gereed melden van de bouw van desbetreffende woning (overeenkomstig artikel 1.25, lid 2 van het Bouwbesluit 2012 of de rechtsopvolger daarvan), de beplating is aangebracht en in stand wordt gehouden volgens de figuur hierna met de landschappelijke inpassing.

|

Figuur 4: Landschappelijke inpassing planlocatie in nieuw bestemmingsplan (planregel 4.5.2)

2.5 Kadastraal perceel 4412

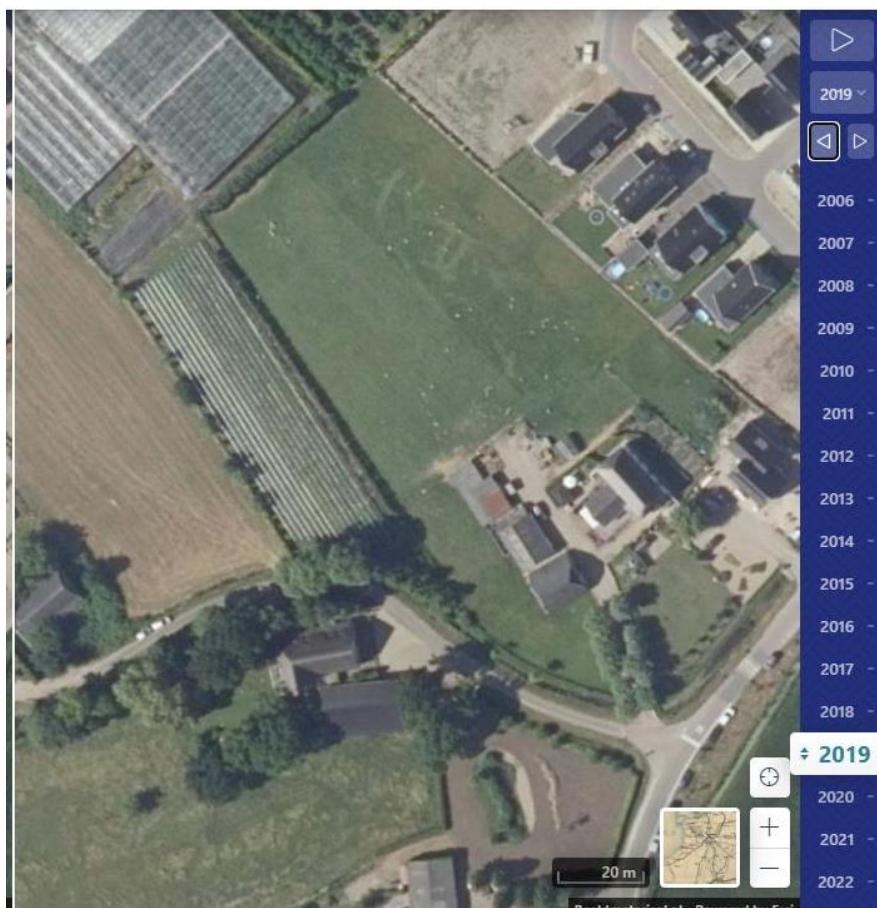
Op enige afstand van de planlocatie ligt het perceel kadastraal bekend als perceel 4412. Dit perceel bevindt zich ten noordwesten van het plangebied en behoort tot het agrarisch bedrijf Oude Koningstraat 4 te Puiflijk. Het perceel wordt momenteel benut voor de teelt van potplanten in de open grond. Voorheen vond op het perceel de teelt van aardbeien plaats in stellingen. Bij deze teelten worden reguliere gewasbeschermingsmiddelen gebruikt. De zuidoostelijke hoek van het perceel is bebost en wordt niet gebruikt voort de teelt. Het voorste gedeelte van het perceel heeft de Enkelbestemming Agrarisch en de Dubbelbestemming Waarde – Cultuurhistorisch waardevol gebied. Het achterste gedeelte van het perceel heeft de Enkelbestemming Agrarisch en de Dubbelbestemmingen Waarde – Archeologie 3 en Waarde – Cultuurhistorisch waardevol gebied. Er zijn geen andere percelen in de nabijheid van de planlocatie gelegen waar het gebruik van bestrijdingsmiddelen planologisch is toegestaan.

Figuur 5a: Aanwezige sierteelt 2022

Figuur 5b: Aanwezige sierteelt 2022

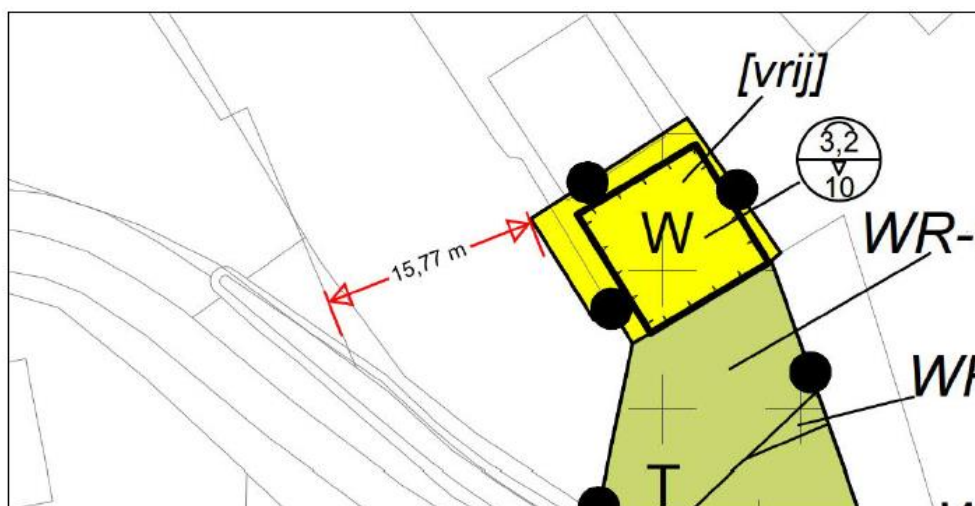

Figuur 5c: Aanwezige aardbeienteelt in stellages met overkapping 2019

2.6 Procedurele situatie

Het onderhavige initiatief maakte eerder deel uit van het ontwerp bestemmingsplan “6^e Periodieke Herziening Druten”. Er bleek echter een spuitzone onderzoek noodzakelijk te zijn om er zeker van te zijn dat de nieuwe planlocatie geen belemmeringen oplevert voor de agrarische activiteiten in de omgeving. De tijd die nodig was voor het spuitzone onderzoek en de beoordeling daarvan, paste niet in de afrondende procedure van de 6^e periodieke herziening. Om die reden is het plan nu in een afzonderlijk ontwerp bestemmingsplan “Meerstraat naast nummer 11 Puiflijk” opgenomen.

Door SPAWNP is inmiddels een spuitzone rapport (rapport 22200451.r01 d.d. 25-08-2022) uitgebracht. Uit dit spuitzone onderzoek blijkt dat de nieuwe planlocatie geen belemmeringen oplevert voor de agrarische activiteiten in de omgeving en leidt tot een aanvaardbaar woon- en leefklimaat op de planlocatie. Op basis van de resultaten uit dit onderzoek blijkt dat ruimschoots wordt voldaan aan de geadviseerde aan te houden afstand van 10 meter.

Figuur 6: Minimale afstand plangebied versus kadastraal perceel 4412

Het advies luidde dan ook dat de beoogde planlocatie mogelijk is in relatie tot risico's voor de volksgezondheid vanwege eventuele blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via drift vanuit het agrarisch perceel. Ook wordt de bedrijfsvoering en de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheid van de agrarische ondernemer niet belemmerd als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Door kort nadien ontwikkelde jurisprudentie³ kan dit modelmatige rapport niet (meer) als onderlegger voor de bepaling van de afstand van een spuitvrije zone worden gehanteerd in de ruimtelijke procedure.

3. Afwegingskader

3.1 Algemeen

Bij het mogelijk maken van een nieuwe gevoelige bestemming in de nabijheid van percelen waarop het toepassen van chemische gewasbeschermingsmiddelen niet is uitgesloten, is aandacht voor spuitzones nodig. Dit in verband met de risico's voor de volksgezondheid vanwege eventuele blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via drift.

Met de term "drift" wordt de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen bedoeld, die bij het spuiten buiten het agrarisch perceel op de grond terecht kan komen en/of op hoogte door de lucht passeert (nevel).

Drift is een belangrijke en directe bron van luchtverontreiniging, waardoor de mens in contact kan komen met gewasbeschermingsmiddelen. Vooral bij middelen met een hoge toxiciteit en/of voor kwetsbare groepen, zoals jonge kinderen en ouderen, kan blootstelling risico's voor de gezondheid inhouden.

3.2 Spuitvrije zones

Een spuitvrije zone is een gebied waarin het gebruik van bestrijdingsmiddelen niet is toegestaan. Het doel van een spuitvrije zone is om de omgeving te beschermen tegen schadelijke effecten van deze stoffen. Het gebruik van deze middelen kan leiden tot

³ O.a. ABRS 19-10-2022 ECLI:NL:RVS:2022:3023 (Beuningen)

vervuiling van de bodem, van het oppervlaktewater en van de gezondheid van mensen. Blootstelling van gebruikers en omwonenden aan die middelen wordt daarom gereguleerd. Dit gebeurt door (wettelijke) eisen te stellen aan het gebruik (Wet Gewasbeschermingsmiddelen en biociden en Activiteitenbesluit) en door te verlangen (jurisprudentie) dat tussen het gebied waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast en een gebied waar personen verblijven (wonen, tuin) een veilige afstand in acht wordt genomen.

3.3 Blootstellingsrisico's

Blootstelling aan professionele gebruikers.

De Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (voortaan: Wgb) bevat een toelatingsstelsel voor het op de markt brengen en het gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. In deze wet zijn strikte bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de bescherming van de gezondheid van de professionele gebruikers en werknemers. Het RIVM (rapport 2021-0153 d.d. 2021) adviseert om deze huidige toelatingseisen te verbeteren. Er zijn aanwijzingen dat personen die lang met chemische stoffen hebben gewerkt, zoals telers van gewasbeschermingsmiddelen, een grotere kans hebben om neurodegeneratieve ziekten (zoals Parkinson, ALS en Alzheimer) te krijgen. Het is aannemelijk dat het huidige toelatingsbeleid in de nabije toekomst verder wordt verscherpt. De huidige gebruikseisen voor de professionele gebruiker kunnen dus als minimale eisen worden aangemerkt.

In de Wgb staat omschreven dat een ieder verplicht is om op zorgvuldige wijze om te gaan met gewasbeschermingsmiddelen, biociden, de daarbij behorende werkzame stoffen of daarbij gebruikte toevoegingstoffen, alsmede restanten daarvan of de aangebroken verpakkingen. Het is daarbij verboden een werkzame stof, die niet is opgenomen in een toegelaten gewasbeschermingsmiddel, te gebruiken, tenzij de stof is goedgekeurd als basisstof op grond van artikel 23 van verordening (EG) 1107/2009.

In de Wgb is in artikel 2a bovendien een algemene zorgplicht vastgelegd:

“Een ieder is verplicht op zorgvuldige wijze om te gaan met gewasbeschermingsmiddelen, biociden, de daarbij behorende werkzame stoffen of daarbij gebruikte toevoegingstoffen, alsmede restanten daarvan of de aangebroken verpakkingen. Die zorgvuldigheid houdt in ieder geval in, dat een ieder, die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten gevaar ontstaat of kan ontstaan voor een mens, voor een dier of voor planten waarvan de instandhouding gewenst is, voor planten die aan anderen toebehoren, voor de bodem of voor het water, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, tenzij zulks in redelijkheid niet van hem kan worden gevergd, dan wel onverwijld alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde voornoemd gevaar te voorkomen of de nadelige gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.”

Blootstelling aan het omgevingsmilieu

De Nederlandse wetgeving met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen is met name gericht op de relatie met de risico's van het gebruik van deze middelen voor het watermilieu. Het Activiteitenbesluit milieubeheer (voortaan: Activiteitenbesluit) stelt eisen aan de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen in de open teelt. Op basis van artikel 3.78a, lid 1 van het Activiteitenbesluit is vastgelegd dat bij het toepassen van

gewasbeschermingsmiddelen bij de teelt van gewassen en op braakliggend land in de open lucht, een techniek wordt gebruikt die een driftreductie bereikt van ten minste 75% (DRT 75). Deze verplichting geldt voor het gehele perceel, ongeacht de aanwezigheid van een watergang. Verder geldt dat het verboden is om gewasbeschermingsmiddelen bij een windsnelheid groter dan 5 meter per seconde te gebruiken.

Naast deze verplichte driftreductie zijn er in het Activiteitenbesluit op grond van artikel 3.79, lid 2, teeltvrije zones gereguleerd ter bescherming van het oppervlaktewaterlichaam. Teeltvrije zones zijn zones langs het oppervlaktewaterlichaam, waar het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen niet is toegestaan. Het aanhouden van een teeltvrije zone is afhankelijk van het oppervlaktewaterlichaam en het type gewas.

Blootstelling aan derden/omwonenden

Er zijn bij wet geen bepalingen opgenomen voor de minimaal aan te houden afstanden tussen percelen, waarop gewassen in de open lucht worden geteeld en plaatsen waar omwonenden/derden verblijven (o.a. wonen, tuinen, scholen, kinderdagverblijven), de zogeheten “gevoelige functies voor gewasbeschermingsmiddelen”.

Bij gebreke van wetgeving zijn in de uitspraken door de hoogste bestuursrechter⁴ kaders ontwikkeld voor bestemmingssegels die het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen toelaten ten opzichte van bestemmingsregels die gevoelige functies toelaten (zogeheten jurisprudentie). Het gaat dan om alle bestemmingen die alle soorten van open teelt toestaan (van bloembollen en potplanten tot hoogstamfruit).

3.4 Wat is een veilige afstand

Er is geen wettelijk kader waarin een afstand wordt gereguleerd tussen gevoelige functies ten behoeve van het verblijf van mensen (omwonenden, derden) en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Tot voor kort werd voor het onderbouwen van een veilige afstand gebruik gemaakt van een zogeheten “locatiespecifiek spuitonderzoek”. Daarin worden de gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden modelmatig onderzocht en een veilig geachte omvang van de spuitvrije zone geadviseerd voor de betreffende situatie. Dit onderzoek werd onder meer uitgevoerd met het EFSA-model. De bestuursrechter⁵ vindt echter dat dit EFSA-model te veel onzekerheden kent om op verantwoorde wijze te bepalen of dat model leidt tot een voldoende betrouwbare inschatting van de veilige afstand voor de spuitvrije zone ten behoeve van een veilig woon- en leefklimaat. Een dergelijk rapport kan niet (meer) als onderlegger aan de besluitvorming worden gelegd.

Op basis van jurisprudentie houdt de bestuursrechter een spuitvrije zone voor een driftgevoelige bestemming⁶ aan van 50 meter, gemeten vanaf de bestemmingsgrens. Deze 50 meter is in diverse uitspraken⁷ als “in het algemeen niet onredelijk” door de rechter bevonden. Bij het hanteren van de richtafstand van 50 meter wordt ervan uitgegaan dat de agrariër niet wordt belemmerd in de bedrijfsvoering en er geen negatief effect optreedt voor

⁴ Afdeling Bestuursrecht Raad van State

⁵ O.a. ABRS 19-10-2022 ECLI:NL:RVS:2022:3023 (Beuningen)

⁶ Daaronder wordt verstaan: een bestemming voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.

⁷ O.a. zaak nr. 200900570/1/R2 d.d. 23-09-2009 en nr.201903692/1/R4 d.d. 21-4-2021

de mensen die verblijven in een gevoelige bestemming.

De 50 meter richtafstand heeft echter zijn oorsprong in het Streekplan 1996 van de Provincie Gelderland⁸ en is derhalve al meer dan 25 jaar oud. In die tijd was de regelgeving met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen beperkt en was er veel minder sprake van verplichte toepassing van bijvoorbeeld driftreducerende maatregelen, zoals thans is geregeld in het Activiteitenbesluit. Ten tijde van het beleid van de Provincie Gelderland gold via artikel 13 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1963, het daarop gebaseerde “lozingsbesluit open teelt en veehouderij” en de bijbehorende “Regeling testmethoden driftarme doppen” een verplichting om driftreductie toe te passen van minimaal 50%. Op basis van het huidige Activiteitenbesluit dient echter standaard een driftreducerende techniek te worden toegepast van minimaal 75%. Dat is een norm die de helft strenger is geworden dan de norm die gold bij de uitspraak van de Afdeling van 2004 over het beleid van de Provincie Gelderland.

Bovendien had het beleid van de Provincie Gelderland in 2004 betrekking op de toelating van nieuwe gevoelige functies nabij boomgaarden en boomteeltpercelen, waarbij voornamelijk opwaarts of schuin zijwaarts omhoog wordt gespoten. Op het moment dat uitsluitend sprake is van neerwaarts spuiten zoals in de akkerbouw of tuinbouw vormt de afstand van 50 meter geen deugdelijke onderlegger voor de besluitvorming. Het voetstoets in alle situaties hanteren van een afstand van 50 meter als veilige afstand vormt daarmee geen draagkrachtige motivering en is willekeurig.

De omstandigheden van het individuele geval zijn bepalend. Een afstand van 50 meter kan niet in alle gevallen voetstoets als onderlegger (norm) van de besluitvorming worden gehanteerd; maatwerk is nodig. De bestuursrechter onderkent dit ook. Van deze richtafstand kan volgens dezelfde bestuursrechter gemotiveerd worden afgeweken. Een kleinere afstand is mogelijk, mits dat deugdelijk onderbouwd wordt.

3.5 Factoren voor maatwerk

Een verantwoorde afstand voor een spuitvrije zone hangt af van de teelt op de percelen en de plaatselijke omstandigheden. Drift vanuit de fruitteelt (mechanische zijwaartse en opwaartse bespuitingen onder hoge druk) is veel intensiever dan bijvoorbeeld akkerbouw waar alleen horizontale bespuiting wordt toegepast of teelten waar handmatig wordt gespoten. De omstandigheden van het geval bepalen de grootte van de spuitvrije zone. Voor het bevoegd gezag geldt een motiveringsplicht⁹. De afstand van een spuitvrije zone moet voorzien zijn van een deugdelijke motivering. Aangezien elke situatie anders is, vraagt dit om maatwerk op basis van de locatie specifieke omstandigheden van het geval.

In beginsel moet worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van de betreffende percelen. Als een bestemmingsplan een nieuwe gevoelige functie toelaat, moet worden uitgegaan van hetgeen planologisch maximaal mogelijk is op het nabijgelegen agrarische perceel waarop gewasbeschermingsmiddelen zijn toegelaten. De huidige agrarische activiteiten zijn daarbij in beginsel niet bepalend; toekomstige planologisch toegestane wijzigingen in de bedrijfsmatige exploitatie van het agrarische perceel tellen ook

⁸ ABRS 23 juni 2004 ECLI:NL:RVS:2004:AP3436

⁹ Algemene wet bestuursrecht (3:46-3:50)

mee¹⁰. Daarbij zijn sommige veranderingen aannemelijker dan andere¹¹.

Bepalend voor de omvang van de spuitvrije zone is de drift. Het optreden van drift is afhankelijk van een aantal factoren. Maatgevende factoren voor het deugdelijk en zorgvuldig beoordelen van de omvang van de spuitvrije zone zijn:

- * maximale planologische mogelijkheden binnen het geldende bestemmingsplan
- * type teelt op de agrarische percelen (laag/hoog, dichte begroeiing/open gewas)
- * welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt (toxiciteit)
- * wat de effecten zijn van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling
- * feitelijke situatie rond de planlocatie (afstand tot de percelen, aangrenzende waterlopen en wegen)
- * driftreducerende locatie specifieke omstandigheden
- * meteorologie (windrichting, windsnelheid)
- * manier van spuiten (neerwaarts/zijwaarts/opwaarts; mechanisch/handmatig)
- * gebruikersbeperkingen op grond van het Activiteitenbesluit (omgevingsmilieu)
- * gebruiksbeperkingen op grond van de Wgb (zorgplicht; gebruikseisen)

Deze factoren vormen het afwegingskader om tot een locatie specifieke beoordeling te komen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de omgeving van de planlocatie.

4. Locatiespecifieke factoren plangebied

4.1 Planologische beperkingen

Het plangebied voegt twee voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige bestemmingen toe aan de omgeving. Namelijk door enerzijds de woonbestemming in aansluiting op de bestaande woonbestemming in westelijke richting enigszins uit te breiden door op 3 meter achter de voorgevel een verbreding van het bestemmingsvlak te projecteren tot 3 meter uit de zijgevel van de nieuwe woning. Anderzijds door aan een gedeelte van de aanpalende weide, gelegen tussen de bestaande woonbestemming en de openbare weg Meerstraat, de bestemming Tuin te geven.

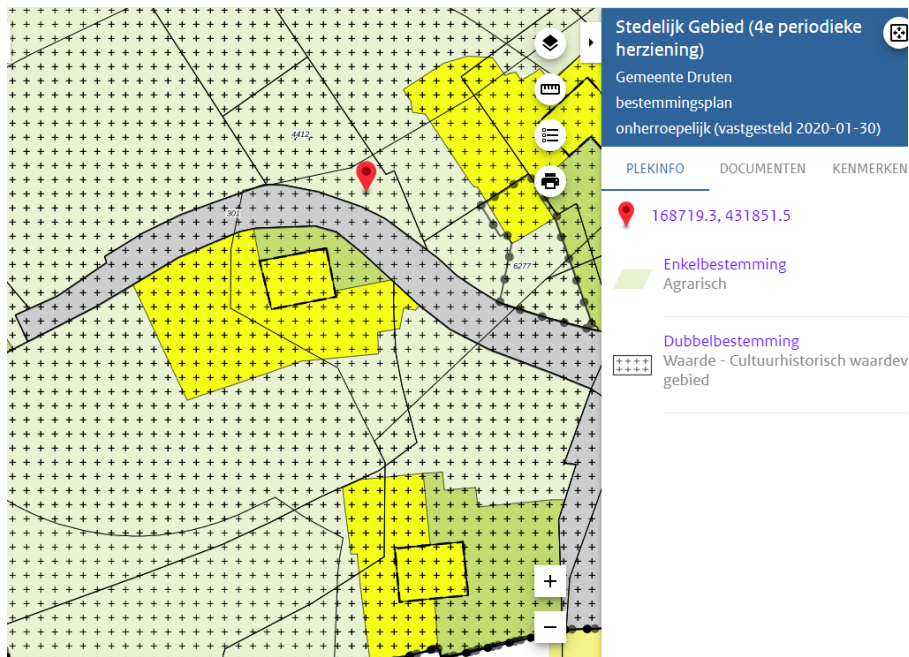
Het toevoegen van een bouwvlak (planregels bouwen) binnen de bestaande gevoelige bestemming Wonen van het woonperceel Meerstraat 11 Puiflijk leidt niet tot een nieuwe gevoelige bestemming. De bestaande woonbestemming is al een voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige bestemming. De kleine westelijke uitbreiding van de bestaande woonbestemming grenst het kortste aan het perceel 4412 en vormt de maatgevende afstand voor de beoordeling van de risico's voor de gezondheid vanwege eventuele blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via drift van het perceel 4412. Deze afstand is ook bepalend voor de vraag of de toevoegingen op de planlocatie leiden tot een belemmering van de agrarische bedrijfsvoering op het perceel 4412.

Het perceel 4412 heeft binnen het geldende bestemmingsplan "Stedelijk gebied (4^e periodieke herziening)" van de gemeente Druten:

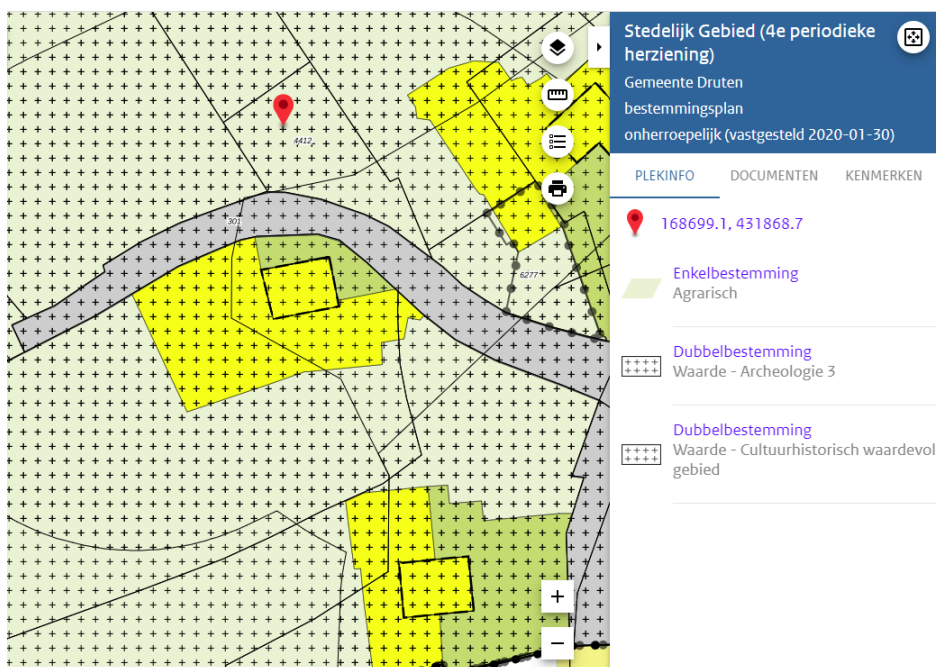
- * gedeeltelijk (voorterrein) de enkelbestemming "Agrarisch" en de dubbelbestemming "Waarde – cultuurhistorisch waardevol gebied"
- * gedeeltelijk (achterterrein) de enkelbestemming "Agrarisch" en de dubbelbestemmingen "Waarde – Archeologie 3" en "Waarde – cultuurhistorisch waardevol gebied".

¹⁰ Vergelijk [ECLI:NL:RVS:2020:2439](#), overweging 82.2.

¹¹ Zie nogmaals [ECLI:NL:RVS:2020:2439](#), overweging 82.3

Figuur 7a Geldende bestemming perceel 4412 (voorterrein)

Figuur 7b: Geldende bestemming perceel 4412 (achterterrein)

Het bestemmingsplan “Stedelijk gebied (4^e periodieke herziening)” van de gemeente Druten is vastgesteld op 30 januari 2020, gepubliceerd op 19 februari 2020 en (onherroepelijk) in werking getreden op 2 april 2020.

Binnen de enkelbestemming “Agrarisch” geldt een gebruiksbeperking voor gewasbeschermingsmiddelen.

“3.4.3 Spuitzones

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ten behoeve van de open grondteelt, fruit-, boom- of sierteelt is niet toegestaan op een afstand van minder dan 50 meter tot bestemmingsvlakken ten behoeve van voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige functies, dan wel bouwvlakken indien sprake is van de bestemming ‘Agrarisch’ of ‘Agrarisch met waarden’, met uitzondering van:

- a. het bouwvlak behorende bij het bedrijf dat de open grondteelt, fruit-, boom- of sierteelt uitoefent;*
- b. bestaand gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ten behoeve van de open grondteelt, fruit-, boom- of sierteelt.*

Onder voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige functies worden alle functies begrepen waar geregeld en gedurende langere perioden mensen (kunnen) verblijven.”

Onder “bestaand gebruik” wordt in de planregels van dit bestemmingsplan verstaan:

“Artikel 1 Begrippen

1.21 bestaande situatie:

[a.....]

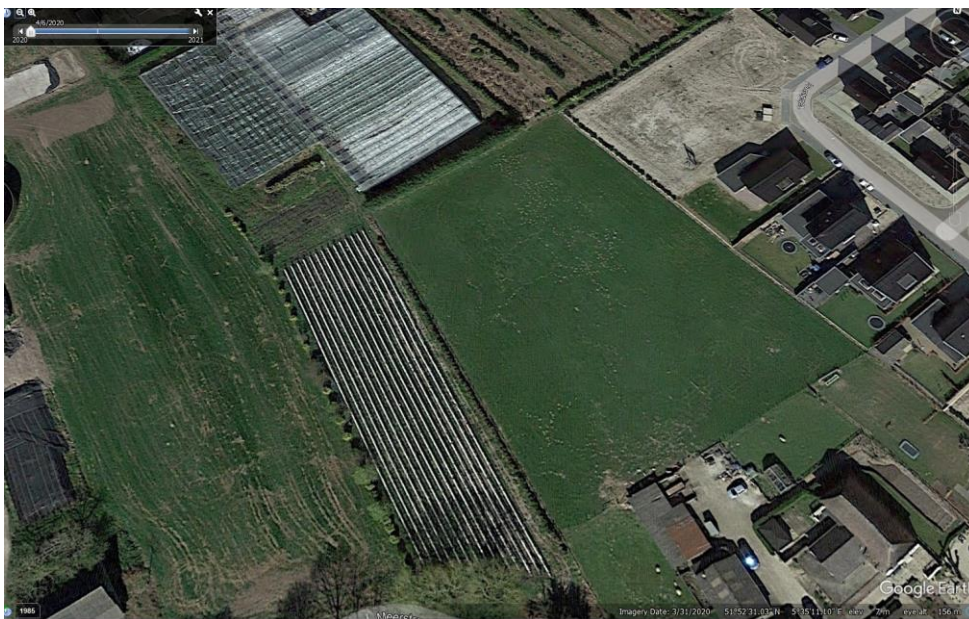
b. t.a.v. gebruik: het gebruik van grond en opstallen, ten tijde van inwerkingtreding van het bestemmingsplan, voor zover dit legale of vergunde situaties betreft.”

Het perceel 4412 ligt binnen de zone van 50 meter van de woonpercelen Meerstraat 11 en Meerstraat 15 te Puiflijk. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen is daardoor verboden volgens artikel 3.4.3 van het geldende bestemmingsplan met uitzondering van het bestaande gebruik ten tijde van de peildatum (inwerkingtreding van het bestemmingsplan), te weten 2 april 2020.

Het gebruik op het perceel 4412 voldoet aan artikel 3.4.3 in samenhang met artikel 1.21 van het geldende bestemmingsplan (vergund gebruik); er is geen sprake van strijdig gebruik per de peildatum zodat het overgangsrecht niet van toepassing is¹².

Een en ander leidt tot de conclusie dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412 planologisch-juridisch is toegestaan zoals dat legaal en vergund plaatsvond per de datum van inwerkingtreding van het bestemmingsplan “Stedelijk gebied (4^e periodieke herziening)” van de gemeente Druten, zijnde 2 april 2020 (conserverend karakter van het gebruik op de peildatum). **[Uitgangspunt 1]**

Op deze peildatum van 2 april 2020 is het perceel 4412 legaal en vergund in gebruik voor de teelt van aardbeien in stellages met overkapping. Zie Figuur 8.

Figuur 8: Bestaande situatie peildatum (aardbeienstellages met overdekking)

¹² Als het overgangsrecht van toepassing zou zijn dan is het resultaat hetzelfde: bestaand legaal gebruik is toegestaan per de peildatum (2 april 2020)

Sedert lang bestaande vaste jurisprudentie¹³ wordt bestaand gebruik beoordeeld aan de hand van de aard, omvang en intensiteit van het feitelijke gebruik op de peildatum en kunnen andere bijkomende omstandigheden – zoals de inrichting van een terrein – een rol spelen.

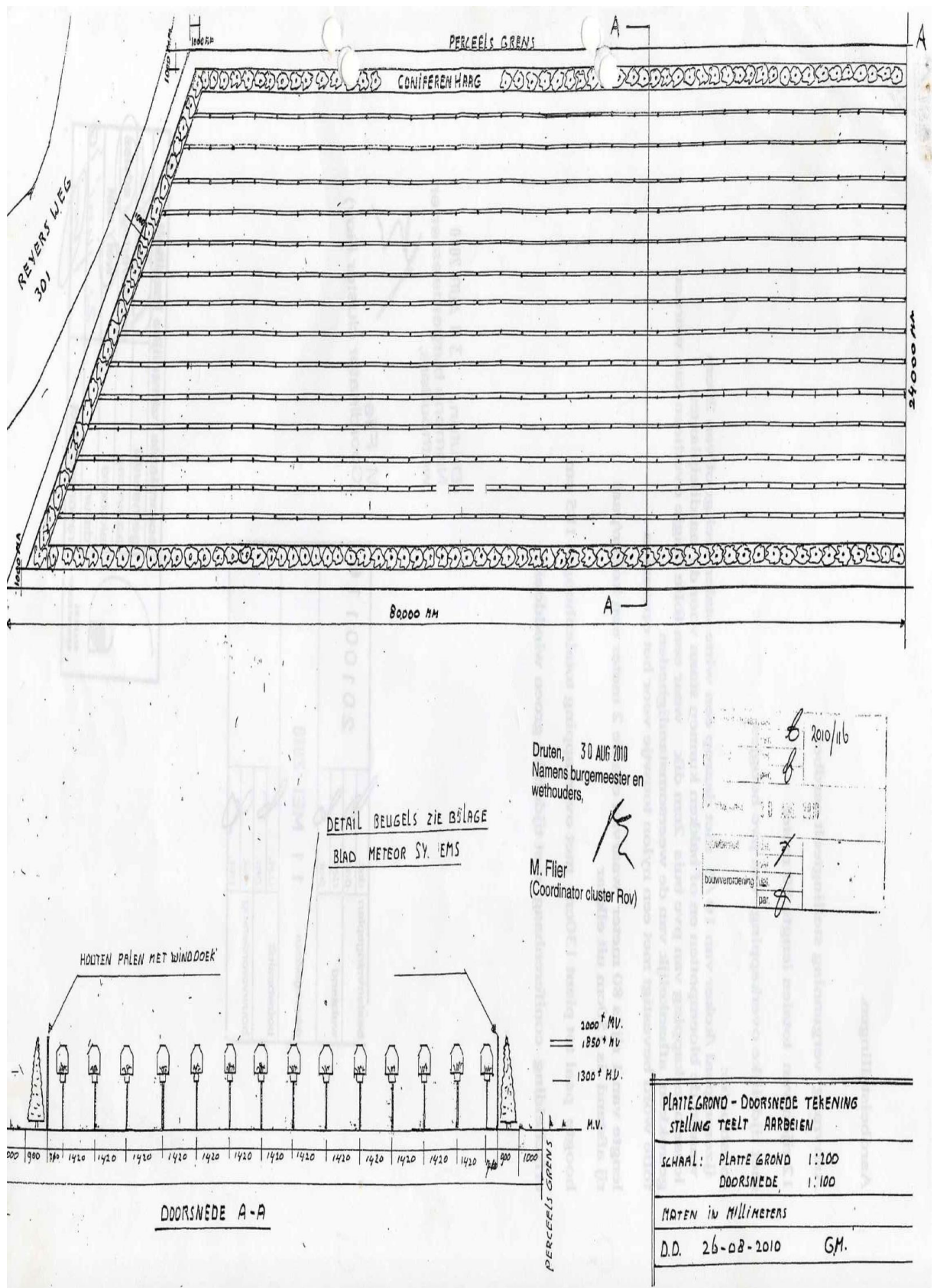
Ten behoeve van de teelt van aardbeien is door burgemeester en wethouders van Druten op 30 augustus 2010 onder nummer 20100116 een reguliere bouwvergunning verleend voor het oprichten van een stellage voor aardbeienplanten volgens de bij het besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte bouwtekeningen en overige bijlagen.

Aangevraagd en vergund zijn:

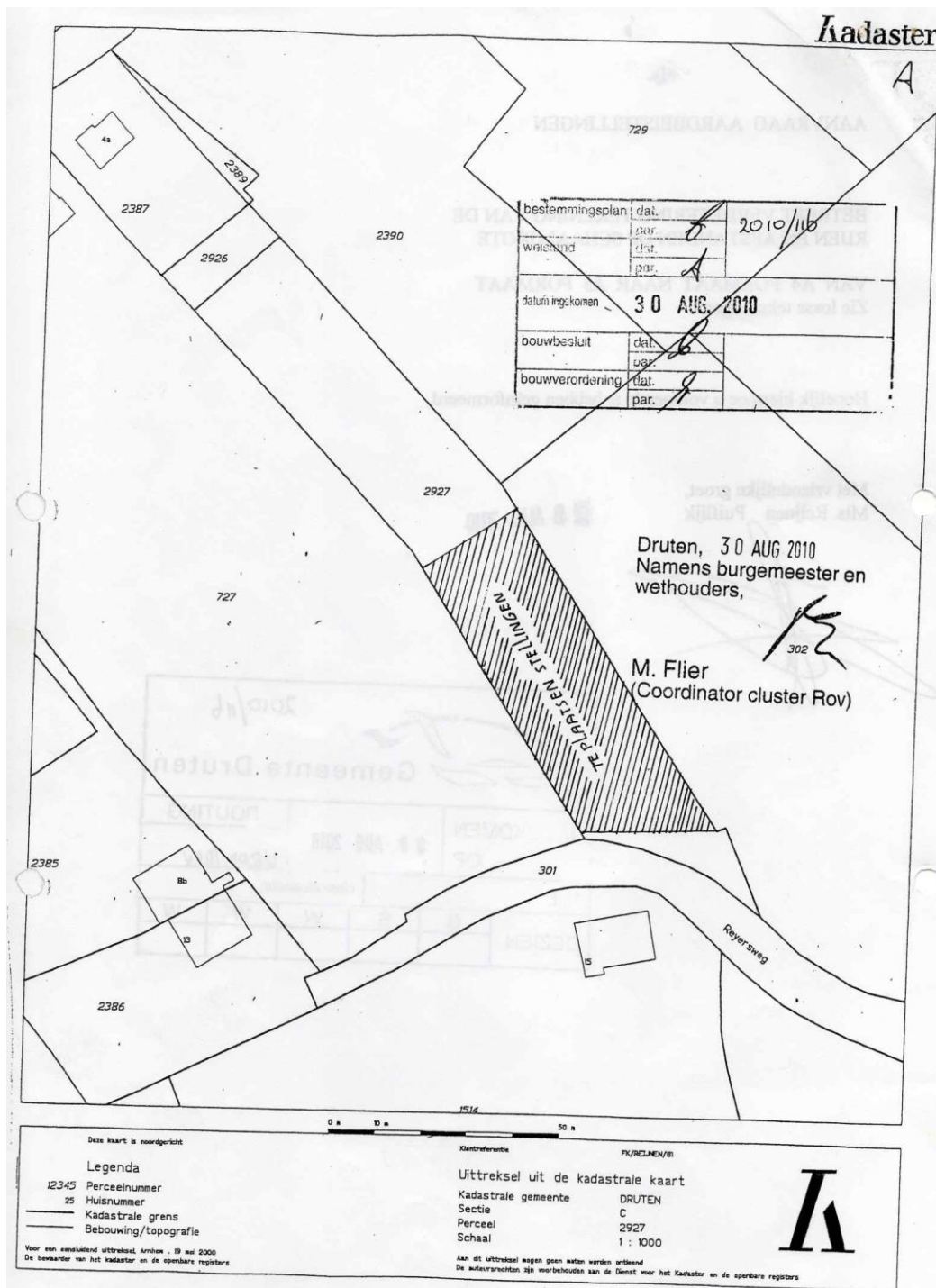
- 14 stellages van circa 1,85 meter hoogte en met een onderlinge afstand van 1,42 meter
- bestaande uit een ijzeren paal/pijp met daarop een stalen teeltgoot van 21 cm
- waarin bloempotten of plastic bakken staan voor aardbeienplanten tot een bovenhoogte van 1,30 meter
- overdekt met een gewasbeugel waarover als overkapping een folie laag kan worden getrokken, afhankelijk van de weersomstandigheden
- op een afstand van 2,60 meter uit de perceelsgrens
- omzoomd door een coniferenhaag van circa 2 meter hoogte op circa 1.45 meter uit de perceelsgrens
- met tijdelijk groen winddoek op houten palen.

Zie onderstaande figuren 9a en 9b.

¹³ ABR 18/06/2003, Borsele, ABkort 2003, 437 en ABR 17 december 2003, Horst a/d Maas, 200302149/1

Figuur 9a: Vergunde situatie aardbeienteelt d.d. 30 augustus 2010 (afmetingen)

Figuur 9b: Vergunde situatie aardbeienteelt d.d. 30 augustus 2010 (oppervlakte)

Een en ander betekent dat de wijze van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 naar de aard, omvang en intensiteit en terreininrichting niet in grotere mate mag gaan afwijken van het gebruik, zoals deze op de peildatum 2 april 2020 wordt bepaald door de vergunde teelt van aardbeien [uitgangspunt 2].

4.2 Nieuwe planologische ontwikkelingen

Bedrijfsontwikkelingen

Hiermee is de bedrijfsuitoefening door het bestemmingsplan niet op slot gezet. Zoals

vermeld in de toelichting van het bestemmingsplan¹⁴ zijn nieuwe teelten nog steeds mogelijk binnen de afstand van 50 meter van gevoelige functies. Wijzigingen in de bedrijfsvoering zijn mogelijk wanneer over gegaan wordt tot “biologische teelten en spuittechnieken en/of het treffen van maatregelen, waarmee eventuele drift van bestrijdingsmiddelen ter plaatse van gevoelige functies kan worden gereduceerd tot een niveau dat de risico’s voor de gezondheid van de mens verwaarloosbaar klein maakt.”.

Daartoe is in artikel 3.5 van de planregels in het bestemmingsplan een regeling opgenomen dat via een omgevingsvergunning afgeweken kan worden van het verbod om te spuiten voor het toestaan van het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen ten behoeve van de open grondteelt, fruit-, boom- of sierteelt op een afstand van minder dan 50 meter tot bestemmingsvlakken ten behoeve van voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige functies,[.....], mits is aangetoond dat een aanvaardbaar verblijfsklimaat voor de betreffende functies is gegarandeerd.

Daarnaast geldt dat gewasbeschermingsmiddelen kunnen worden gebruikt binnen het bestaande gebruik ten tijde van de peildatum. Daarbij gelden wel de aanvullende voorwaarden van de dubbelbestemmingen “Waarde – Archeologie 3” (o.a. omgevingsvergunning voor boomgaard en diepwortelende beplanting) en “Waarde – Cultuurhistorisch waardevol gebied” (o.a. omgevingsvergunning voor het verwijderen van perceelsbeplanting).

Kwalitatieve overeenkomst

Door het bedrijf Oude Koningsstraat 4 Puiflijk en de initiatiefnemer is o.a. voor het perceel 4412 in 2007 een akte van onderlinge kwalitatieve verplichtingen gevestigd voor de toekomstige ontwikkeling van substantiële woningbouw op de wederzijdse eigendommen van partijen. Daarin is vastgelegd dat partijen wensen, en er naar streven, om voor 1 januari 2030 te onderzoeken of daartoe onherroepelijke mogelijkheden aanwezig zijn. De nieuwe planlocatie maakt geen inbreuk op deze legale toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van het perceel 4412.

Samenvatting van de locatiespecifieke planologische situatie

Bij de beoordeling van de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 gelden de volgende locatiespecifieke planologische factoren:

► Het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412 is planologisch-juridisch beperkt zoals dat legaal en vergund plaatsvond per de datum van inwerkingtreding van het bestemmingsplan “Stedelijk gebied (4^e periodieke herziening)” van de gemeente Druten, zijnde 2 april 2020 (conserverend karakter van het gebruik op de peildatum) [**Uitgangspunt 1**].

► Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 mag daartoe niet in grotere mate gaan afwijken van de aard, omvang en intensiteit en terreininrichting, zoals deze op de peildatum 2 april 2020 is bepaald [**Uitgangspunt 2**].

4.3 Beperkingen door het omgevingsmilieu

Vanuit het Activiteitenbesluit gelden regels om verontreiniging van de omgeving (omgevingsmilieu) door verwaaiing (drift) of afspoeling tegen te gaan. Het Activiteitenbesluit is van toepassing op het perceel 4412. Dit betekent dat bij het bespuiten een techniek toegepast moet worden die een driftreductie van tenminste 75% bereikt op het hele perceel (spuittechniek), een minimale afstand tot oppervlaktewater moet worden aangehouden en niet gespoten mag worden bij een windsnelheid groter dan 5 meter per seconde (ongeveer windkracht 3).

De driftreductie van 75% geldt voor het hele perceel. De spuithoogte bij neerwaartse spuittechnieken mag niet hoger zijn dan 50 cm boven het gewas. De windsnelheid wordt bij

¹⁴ Zie § 4.3.4. Spuitzones gewasbescherming.

neerwaartse bespuiting gemeten op 2 meter hoogte.

De voorschriften zijn weliswaar bedoeld om het oppervlaktewater te beschermen, maar gelden voor alle toepassingen. Ze zullen ook leiden tot vermindering van blootstelling voor omwonenden en passanten.

Samenvatting beperkingen vanuit Activiteitenbesluit

Bij de beoordeling van de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 wordt rekening gehouden met de locatiespecifieke beperkingen op het perceel 4412 op basis van het Activiteitenbesluit (driftreductie, spuittechniek, overheersende windrichting en windsnelheden). Ze zullen ook leiden tot vermindering van blootstelling voor omwonenden en passanten [**Uitgangspunt 3**].

4.4 Beperkingen toepassing gewasbeschermingsmiddelen

Vanuit de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) zijn regels gesteld voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De Wgb schrijft in artikel 2a een zorgplicht voor: *“Een ieder is verplicht op zorgvuldige wijze om te gaan met gewasbeschermingsmiddelen, biociden, de daarbij behorende werkzame stoffen of daarbij gebruikte toevoegingstoffen, alsmede restanten daarvan of de aangebroken verpakkingen. Die zorgvuldigheid houdt in ieder geval in, dat een ieder, die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten gevaar ontstaat of kan ontstaan voor een mens, voor een dier of voor planten waarvan de instandhouding gewenst is, voor planten die aan anderen toebehoren, voor de bodem of voor het water, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, tenzij zulks in redelijkheid niet van hem kan worden gevergd, dan wel onverwijld alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde voornoemd gevaar te voorkomen of de nadelige gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.”*

Op kortere afstand (afstand circa 15 m) van het perceel 4412 bevindt zich in dezelfde windrichting de bestaande driftgevoelige woonbestemming van het woonperceel Meerstraat 11 (met legale mantelzorgwoning¹⁵). De contouren van deze woonbestemming zijn onherroepelijk vastgelegd in het bestemmingsplan “Stedelijk Gebied (4^e periodieke herziening)”.

Indien het (planologisch-juridisch beperkte) gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 al zou leiden tot maatregelen ten opzichte van de nieuwe planlocatie, dan vereist de wettelijke zorgplicht van de Wgb dat deze maatregelen al voor deze bestaande driftgevoelige woonbestemming op 15 m afstand worden getroffen. De zorgplicht ten opzichte van de bestaande woonbestemming van Meerstraat 11 Puiflijk heeft ook effecten voor de blootstelling op de nieuwe planlocatie.

Samenvatting beperkingen vanuit Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb)

Bij de beoordeling van de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 op de nieuwe planlocatie wordt rekening gehouden met de locatiespecifieke factor “zorgplicht” vanuit het perceel 4412 op basis van de Wgb ten opzichte van de bestaande driftgevoelige woonbestemming op het perceel Meerstraat 11 Puiflijk [**Uitgangspunt 4**].

4.5 Driftreducerende locatiespecifieke omstandigheden

4.5.1 Coniferenhaag perceel 4412

Op 30-08-2010 is een omgevingsvergunning verleend op het perceel 4412 voor een aardbeienstallage. Blijkens de aanvraag en de verleende omgevingsvergunning vindt de teelt van aardbeien (en dus de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen) op het perceel 4412 zodanig plaats dat het perceel aan 3 zijden (west-, zuid- en oostzijde) wordt omzoomd met

¹⁵ B&W van Druten d.d.23 april 2021, nummer 022588684

een coniferen haag van circa 2 meter hoog. Totdat de coniferen haag voldoende hoogte en dichtheid heeft bereikt, wordt het perceel tijdelijk omzoomd met palen en groen doek. Zie Figuur 9a. De toepassing van gewasbeschermingsmiddelen vindt op het perceel derhalve plaats binnen deze afscherming van 2 meter hoogte. De coniferen haag op basis van de vergunde situatie functioneert daarmee feitelijk als emissiescherm tegen wegwaaierende spuitnevel bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412 en heeft een locatiespecifieke driftreducerende werking.

4.5.2 Landschappelijke inpassing nieuwe planlocatie

Op basis van de voorwaardelijke verplichting van artikel 4.5.2 zoals opgenomen in de planregels van het ontwerp bestemmingsplan voor de nieuwe planlocatie, is het gebruik van de nieuwe planlocatie strijdig met het nieuwe bestemmingsplan als niet binnen 1 jaar na het gereed melden van de bouw van de desbetreffende woning, de beplanting is aangebracht en in stand wordt gehouden volgens de bij dit artikel behorende en als zodanig in de planregels opgenomen figuur met de landschappelijke inpassing. Zie Figuur 4 in deze rapportage. Deze figuur verplicht om 9 hoogstam fruitbomen te planten op het gedeelte van het perceel gelegen tussen perceel 4412 en het woonperceel Meerstraat 11 Puiflijk en om een beukenhaag te planten op de kadastrale grens met het perceel 4412.

Alhoewel voorgeschreven vanuit cultuurhistorie zullen deze locatie specifieke verplichtingen tot landschappelijke inpassing van de nieuwe planlocatie ook reducerende effecten hebben op eventuele drift vanaf het perceel 4412.

4.5.3 Heersende windrichting

Op basis van waarnemingen met een weerstation geldt voor de locatiespecifieke situatie een overheersende west-zuidwestenwind. De gemiddelde windsnelheid bedraagt circa twee meter per seconde. De metingen van het weerstation stammen uit de periode januari 2013 t/m juli 2022 en worden om die reden als representatief beschouwd.

De nieuwe planlocatie ligt ten zuidoosten van het perceel 4412. Eventuele spuitnevel zal daardoor veelal niet in de richting van de nieuwe planlocatie waaien. Indien bij noordwesten wind wordt gespoten dan ligt de planlocatie in de windrichting. Dan geldt echter ook reeds de zorgvuldigheid die betracht moet worden ten opzichte van het (moeder-)perceel Meerstraat 11 Puiflijk, dat op een tussenliggende afstand van 15 meter ligt. Bovendien liggen de voorgeschreven beukenhaag en de hoogstambomen bij deze windrichting tussen het perceel 4412 en de nieuwe planlocatie. De beukenhaag en de hoogstambomen zullen door de hoogte en dichtheid feitelijk een driftreducerende werking hebben voor eventuele drift bij deze windrichting.

Samenvatting beperkingen vanuit driftreducerende locatiespecifieke factoren

Bij de beoordeling van de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 wordt rekening worden gehouden met de volgende driftreducerende locatiespecifieke omstandigheden bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412:

- De coniferen haag op basis van de vergunde situatie in 2010 die feitelijk functioneert als emissiescherm tegen wegwaaierende spuitnevel (drift) bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412

- de door het nieuwe bestemmingsplan verplichte landschappelijke inpassing met hoogstambomen en beukenhagen die als buffer zal functioneren voor eventueel wegwaaierende spuitnevel (drift) bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412

- de overheersende locatiespecifieke west-zuidwesten windrichting op het perceel 4412 met een gemiddelde windsnelheid van circa twee meter per seconde.

[uitgangspunt 5].

5. Beoordeling locatiespecifieke blootstellingrisico's en gezondheidseffecten

5.1 Risico's en effecten op basis van locatiespecifieke planologische situatie

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412 is planologisch-juridisch beperkt tot de wijze van het gebruik zoals dat legaal en vergund plaatsvond per de datum van inwerkingtreding van het bestemmingsplan “Stedelijk gebied (4^e periodieke herziening)” van de gemeente Druten, zijnde 2 april 2020 (bestaand gebruik op peildatum) [Uitgangspunt 1] Het bestaande gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 wordt afgemeten aan de aard, de omvang, de intensiteit en de terreininrichting, zoals de gewasbeschermingsmiddelen op de peildatum 2 april 2020 worden toegepast. [Uitgangspunt 2]

Aard

De teelt van aardbeien (klein fruit) is na de peildatum gewijzigd in de teelt van potplanten op maaiveldniveau. Daartoe is een gedeelte van de stellages (beugels en teeltgoten) verwijderd en worden de stalen pijpen/kokers (her-)gebruikt voor het leiden van de potplanten. De potplanten zijn op de bodem (maaiveld) geplaatst. De wijze van telen van deze gewassen – en daarmee de praktijk in het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen - wijkt in de locatiespecifieke situatie niet wezenlijk af van de teelt van aardbeien in stellages. De teelt van de potplanten vindt plaats binnen dezelfde rijen en afstanden in de locatiespecifieke situatie. Weliswaar vindt de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen bij de teelt van aardbeien plaats onder een overkapping en vindt de teelt van potplanten plaats in de open lucht, maar volgens de vergunde situatie hoefde de overkapping niet altijd aanwezig te zijn. Als worstcase scenario wordt daarom de teelt van potplanten in de open lucht tot een maximale hoogte van 1,85 meter¹⁶ als uitgangspunt genomen. De wijze van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor de teelt van aardbeien in vergunde stellages en/of potplanten op maaiveldniveau tot een maximale hoogte van circa 1,85 meter geldt in de locatiespecifieke situatie als de aard van het “bestaande gebruik van gewasbeschermingsmiddelen” per de peildatum van het bestemmingsplan [overweging 1].

Omvang

De teeltoppervlakte is qua omvang op de peildatum (en in de huidige situatie) in gebruik overeenkomstig de vergunde situatie in 2010. Zie Figuur 9b. De teeltoppervlakte en de rijen zijn niet gewijzigd. Ook de terreininrichting is naar oppervlakte en inrichting niet gewijzigd ten opzichte van de vergunde situatie in 2010. Weliswaar is de omringende coniferenhaag verwaarloosd, maar dit wordt niet gelegaliseerd door het bestemmingsplan¹⁷. De zuidoostelijke hoek van het perceel is bebost en wordt ook per de peildatum niet gebruikt voor de teelt. De kortste afstand tussen de aanwezige teelt en de toekomstige planlocatie bedraagt circa 30 meter. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vindt daarmee op het perceel 4412 plaats op een afstand van circa 30 meter van de nieuwe planlocatie. [overweging 2]

Intensiteit

De teeltgewassen staan per de peildatum in lange rijen op korte afstand (1,42 meter) van elkaar. De gewasbeschermingsmiddelen voor de teeltgewassen worden met de hand verspoten. De aardbeienstellages stonden op een hoogte van circa 1,30 meter onder een overkapping (beugels) op 1,85 meter hoogte. De plaatsing op maaiveldniveau en de hoogte

¹⁶ Hoogte teeltzone aardbeien 1,30 meter; hoogte gewasbeugels 1,85 meter

¹⁷ Noch door artikel 3.4.3 in samenhang met artikel 1.21 (alleen bestaand gebruik voor zover dit legale of vergunde situaties betreft) noch door het overgangsrecht (overgangsrecht heeft geen legaliserende werking) van het bestemmingsplan Stedelijk gebied.

van de teelt van potplanten zijn daarmee vergelijkbaar. De teeltgewassen zijn zodanig dat de gewasbeschermingsmiddelen tot een hoogte van circa 2 meter neerwaarts worden verspoten op het perceel 4412 (neerwaartse spuittechniek). [Overweging 3]

Voor het beoordelen van effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor de gezondheid is het zinvol om een worstcase benadering aan te houden. Die gaat uit van de qua toxiciteit meest risicovolle werkzame stof die is toegelaten. In deze rapportage wordt uitgegaan van de middelen in de onderstaande tabel.

Voor een indicatie voor een veilige afstand ten opzichte van de planlocatie wordt in deze rapportage nog het EFSA-model gebruikt. Uit voorzorg¹⁸ wordt daarbij voor de locatiespecifieke situatie een correctiefactor van 2 toegepast op het berekende blootstellingpercentage en wordt uitgegaan van cumulatie. Uit deze tabel blijkt dat met inachtneming van de vermenigvuldigingsfactor indicatief voldaan wordt aan een gezondheidskundige norm van 100% op een afstand van 10 meter tussen de agrarische perceelsgrens van perceel 4412 en de grens van een driftgevoelige planlocatie.

Tabel: Locatiespecifieke resultaten Acceptabele Operator Exposure Level (AOEL) Resident Child op tien meter afstand op basis van factor cumulatie

Werkzame stof	Gewasbeschermingsmiddel	Percentage*	Factor	Percentage gecorrigeerd
Azosystrobin en Difenconazole	Alibi Flora	5,40	2	10,80
Bupirimaat	Nimrod 250 EC	12,20	2	24,40
Flonicamid	Teppeki	13,50	2	27,00
Captan	Merpan spuitkorrel	9,40	2	18,80
Glyfosaat	Roundup - neerwaarts	1,60	2	3,20
Pirimicarb	Pirimor	40,00	2	80,00

*som van blootstelling dermaal / inhalatoir / oraal EFSA model

De minimale afstand van de toekomstige planlocatie en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 bedraagt 30 meter.

In de worstcase benadering bedraagt de locatiespecifieke afstand tussen het gebruik van de qua toxiciteit meest risicovolle stoffen op het perceel en de nieuw planlocatie drie maal (300%) de afstand die op basis van het EFSA-model indicatief zou zijn geadviseerd. [overweging 4]

5.2 Risico's en effecten op basis van het locatiespecifieke omgevingsmilieu

Bij de beoordeling van de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 wordt rekening gehouden met de locatiespecifieke beperkingen op het perceel 4412 op basis van het Activiteitenbesluit (driftreductie, spuittechniek, windsnelheden). Ze zullen ook leiden tot vermindering van blootstelling voor omwonenden en passanten.

[uitgangspunt 3].

Op basis van het Activiteitenbesluit geldt op het perceel 4412 dat tot een driftreductie moet worden gekomen van 75% (driftreductie) ten opzichte van de vastgestelde referentietechniek. Op het perceel mag planologisch-juridisch alleen een spuittechniek worden toegepast waarbij de gewasbeschermingsmiddelen neerwaarts¹⁹ worden gespoten

¹⁸ In lijn met de meest actuele inzichten in de leemten van kennis (o.a. cumulatie) en in lijn met de jurisprudentie

¹⁹ Mechanische opwaarts spuiten (waardoor de vloeistof op een grotere hoogte vrijkomt en er daardoor meer kans is op verspreiding/drift wat maatgevend is voor gezondheidsrisico's) is geen bestaand gebruik op het perceel 4412 per de peildatum.

tot een hoogte van circa 1,85 meter wat volgens het Activiteitenbesluit niet mag gebeuren bij een windsnelheid groter dan 5 meter per seconde (windkracht 3) (spuittechniek). Door deze gerichte spuittechniek zal er door de ondernemer ook een besparing worden bereikt op de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen.

Doordat de teeltgewassen op korte afstand in lange rijen opeen gepakt langs elkaar staan, zal zijwaartse nevel worden afgevangen door de naastgelegen rijen gewassen (vanggewas). Een en ander leidt ertoe dat de verplichtingen op basis van het Activiteitenbesluit voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 (driftreductie, spuittechniek, windsnelheid) leiden tot een geringe kans op drift op de nieuwe planlocatie. [overweging 5]

5.3 Risico's en effecten op basis van locatiespecifieke zorgplicht Wgb

Bij de beoordeling van de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vanuit het perceel 4412 op de nieuwe planlocatie moet rekening worden gehouden met de locatiespecifieke factor "zorgplicht" vanuit het perceel 4412 op basis van de Wgb ten opzichte van de bestaande driftgevoelige woonbestemming op het perceel Meerstraat 11 Puiflijk. **[uitgangspunt 4]**.

Op kortere afstand (afstand circa 15 m) van het perceel 4412 waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast bevindt zich in dezelfde windrichting de bestaande driftgevoelige woonbestemming van het woonperceel Meerstraat 11 (met vergunde mantelzorgwoning). De contouren van deze woonbestemming liggen onherroepelijk vast in het bestemmingsplan "Stedelijk Gebied (4^e periodieke herziening)" van de gemeente Druten. Indien het (beperkte) gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 al zou leiden tot extra maatregelen ten opzichte van het nieuw toe te voegen plangebied, dan vereist de wettelijke zorgplicht dat deze maatregelen al worden getroffen voor deze bestaande driftgevoelige woonbestemming op de korte afstand van 15 m. De nieuwe planlocatie bevindt zich op aanzienlijk grotere afstand (30 m) van het perceel 4412 en kan dus geen extra belemmering opleveren voor de bedrijfsvoering op perceel 4412. [overweging 6]

5.4 Risico's en effecten door driftreducerende locatiespecifieke omstandigheden

Bij de beoordeling van de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 moet ook rekening worden gehouden met de (drie) driftreducerende locatiespecifieke omgevingsfactoren bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 **[uitgangspunt 5]**.

Coniferen haag

De toepassing van gewasbeschermingsmiddelen vindt in de vergunde situatie op het perceel 4412 zodanig plaats dat het perceel aan 3 zijden (west-, zuid- en oostzijde) wordt omzoomd met een coniferen haag van tenminste 2 meter hoog. Deze coniferen haag functioneert in de praktijk ook als emissiescherm tegen eventuele wegwaaiende spuitnevel (drift) bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412 en heeft bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 een locatiespecifieke driftreducerende werking [overweging 7].

Landschappelijk inpassing nieuwe planlocatie

Op basis van landschappelijke overwegingen verplicht het nieuwe bestemmingsplan "Meerstraat ong Puiflijk (naast 11)" om permanent 9 hoogstam fruitbomen te planten op het gedeelte van het perceel (in eigendom van initiatiefnemer) gelegen tussen perceel 4412 en het nieuwe plangebied en op de kadastrale grens en rondom de planlocatie een beukenhaag te planten. Deze locatie specifieke door het nieuwe bestemmingsplan verplichte landschappelijke inpassing met hoogstambomen en beukenhagen zal door de hoogte en de dichtheid feitelijk als buffer functioneren voor eventueel wegwaaiende spuitnevel (drift) naar de planlocatie bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412 [overweging 8].

Heersende windrichting

De overheersende locatiespecifieke windrichting op het perceel 4412 is westzuidwesten wind met een gemiddelde windsnelheid van circa twee meter per seconde [uitgangspunt 5]. De nieuwe planlocatie ligt ten zuidoosten van het perceel 4412. Eventuele spuitnevel zal daardoor veelal niet in de richting van de nieuwe planlocatie waaien. Indien bij noordwesten wind wordt gespoten dan ligt de planlocatie in de windrichting. Dan geldt echter ook reeds de zorgvuldigheid die betracht moet worden ten opzichte van het (moeder-)perceel Meerstraat 11 Puiflijk, dat op een tussenliggende afstand van 15 meter ligt. Bovendien liggen de beukenhaag en de hoogstambomen bij deze windrichting in het midden tussen het perceel 4412 en de nieuwe planlocatie. De heersende windrichting (west-zuidwesten) en windsnelheden (gemiddeld circa twee meter per seconde) zijn driftreducerende omstandigheden voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 voor de nieuwe planlocatie [overweging 9].

6. **Samenvatting en eindconclusie**

6.1 Samenvatting

Een spuitvrije zone van 50 meter mag niet voetstoots als norm worden gehanteerd. Voor het bepalen van blootstellingrisico's en effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is maatwerk nodig. Dat wil zeggen: een locatiespecifieke beoordeling.

Maatgevende factoren voor het deugdelijk en zorgvuldig beoordelen van de blootstellingrisico's en effecten zijn:

- * maximale planologische mogelijkheden binnen het geldende bestemmingsplan
- * type teelt op de agrarische percelen (laag/hoog, dichte begroeiing/open gewas)
- * welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt (toxiciteit)
- * wat de effecten zijn van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling
- * feitelijke situatie rond de planlocatie (afstand tot percelen, aangrenzende waterlopen en wegen)
- * driftreducerende locatie specifieke omstandigheden
- * meteorologie (windrichting, windsnelheid)
- * manier van spuiten (neerwaarts/zijwaarts/opwaarts; mechanisch/handmatig)
- * gebruikersbeperkingen op grond van het Activiteitenbesluit (omgevingsmilieu)
- * gebruiksbeperkingen op grond van de Wgb (zorgplicht; gebruikseisen)

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen op het perceel 4412 is planologisch-juridisch beperkt tot het bestaande gebruik op de peildatum (naar aard, omvang, intensiteit en terreininrichting).

Op het perceel 4412 gelden vanuit Activiteitenbesluit en Wet Gewasbeschermingsmiddelen en biociden driftreducerende beperkende voorschriften ten opzichte van de planlocatie (driftreductie, spuittechniek, zorgplicht).

Rondom de nieuwe planlocatie zijn driftreducerende locatiespecifieke omstandigheden aanwezig ten opzichte van de nieuwe planlocatie (coniferenhaag, landschappelijk inpassing nieuwe planlocatie, heersende windrichtingen en windsnelheden).

Deze omstandigheden leiden ertoe dat blootstellingrisico's en effecten op de nieuwe planlocatie door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel 4412 uitgesloten kunnen worden althans dat de eventuele blootstellingrisico's en effecten ter plaatse van de nieuwe planlocatie worden gereduceerd tot een niveau dat de risico's op de schade voor de gezondheid van de mens op de nieuwe planlocatie verwaarloosbaar klein is

en een aanvaardbaar verblijfsklimaat is gegarandeerd conform artikel 3.5.b. van het bestemmingsplan “Stedelijk gebied (4e periodieke herziening)”.

6.2 Eindconclusie

Zowel op zichzelf als in onderlinge samenhang bezien is er geen reden om te veronderstellen dat geen veilig woon- en leefklimaat op planlocatie bestaat. Ook wordt de agrarische bedrijvigheid op perceel 4412 door de nieuwe planlocatie niet belemmerd.

De eindconclusie luidt dan ook:

- ter plaatse van de beoogde nieuwe planlocatie is sprake van een goed woon- en leefklimaat
- de agrarische bedrijfsvoering op het perceel 4412 wordt niet gehinderd door de ontwikkeling van de nieuwe planlocatie.